

Aika: 13.02.2018 klo 18:00 - 19:50

Paikka: Valtuustosali

LUETTELO KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

§	Otsikko	Sivu
7	Kokouksen järjestäytyminen	3
8	Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	4
9	Sosiaali- ja terveysvaliokunnan käyttötalouden toteuma 2017	5
10	Sosiaali- ja terveysvaliokunnan talousarvion käyttösuunnitelma 2018	10
11	Osallistuminen Uudenmaan kuntien yhteiseen vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten matkojen välitystä ja liikennöinnin järjestämistä koskevaan yhteistyöhön	11
12	Granin Lähiapu Ry:n lisäävustushakemus	17
13	Vastaus maksuttomien liukuesteiden hankkimista koskevaan valtuustoaloitteeseen	18

Puheenjohtaja: Heikki Kurkela

Läsnä:	Kurkela Heikki Limnell Patrik Karlsson-Finne Anna Lena Lassenius Yvonne Louhija Jukka Filppula Olavi Alanko Katarina Lehtinen Petri Laitinen Ulla Almark Marina Stenberg Stefan Tikkanen Ulla Koskinen Tommi	Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen Jäsen Varajäsen Varajäsen Kaupunginhallituksen edustaja Sosiaali- ja terveysjohtaja Talouspäällikkö
Poissa:	Tupamäki Binga	Jäsen

Allekirjoitukset	Heikki Kurkela puheenjohtaja Hyväksytty sähköpostitse	Tommi Koskinen sihteeri
------------------	---	----------------------------

Käsitellyt asiat 7 - 13

Pöytäkirja tarkastettu

Allekirjoitukset	Anna Lena Karlsson-Finne Tarkastettu sähköpostitse	Olavi Filppula Tarkastettu sähköpostitse
------------------	---	---

Pöytäkirja asetetaan
yleisesti nähtäville Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 20.02.2018

Todistaa

Karola Nyman
ilmoitustaulun hoitaja

Kokouksen järjestäytyminen

SOTEV 13.02.2018 § 7

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

- toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
- valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös:

Valiokunta:

- totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
- valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Anna Lena Karlsson-Finnen ja Olavi Filppulan.

Jukka Louhija saapui kokoukseen klo 18.15 § 9:n käsittelyn aikana

Yvonne Lassenius poistui kokouksesta § 12:n käsittelyn ajaksi klo 19.15-19.38. Yvonne Lasseniuksen henkilökohtainen varajäsen Marina Almark osallistui kokoukseen § 12:n käsittelyn ajan klo 19.15-19.38

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

SOTEV 13.02.2018 § 8

Valiokunnalle on lähetetty viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä, jotka voidaan kuntalain 92 §:n mukaan ottaa valiokunnan käsiteltäväksi. Otsikkoluettelo on esityslistan **oheismateriaalina**.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on päättänyt 22.9.2009 § 83 yhteydessä siitä, että valiokunnan jäsenten tulee ilmoittaa ennen kokousta sosiaali- ja terveysjohtajalle tai talouspäällikölle ne viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat, joista toivovat lisätietoja kokouksessa.

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta merkitsee tiedokseen oheismateriaalista ilmenevät päätökset ja päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan käyttötalouden toteuma 2017

55/02.06.01/2018

SOTEV 13.02.2018 § 9

Lisätiedot:

talouspäälikkö vs. Tommi Koskinen, puh. 050 383 4260
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Talousarvion 2017 käyttötalousosan määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden nettomääräisinä (toimintakulut - toimintatuotot). Seuraavassa on esitetty sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2017 talousarvion toteuma tulosalueittain ja toteumaan liittyvät perustelut. Tässä esitetyt toteumat ovat alustavia ja niihin saattaa tulla muutoksia tilinpäätösprosessin edetessä.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

	TP 2016	TA 2017	Ta yht 2017	Toteuma 2017	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	3 911 275,22	3 919 389,00	3 919 389,00	4 619 218,30	117,9
TOIMINTAKULUT	-30 713 210,67	-31 981 894,00	-31 981 894,00	-30 547 324,91	95,5
TOIMINTAKATE	-26 801 935,45	-28 062 505,00	-28 062 505,00	-25 928 106,61	92,4

Sosiaali- ja terveystoimen toimialan toimintakatteen toteuma oli 25,93 miljoonaa euroa (92,4 %). Toimialan tulojen toteuma oli 4,6 miljoonaa euroa (117 %). Vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden tulot kasvoivat noin 700 000 euroa. Tulojen kasvu perustuu pääasiassa muilta kunnilta perittävien kotikuntakorvausten kasvuun sekä valtiolta saatavien pakolaisten vastaanotosta aiheutuvien korvausten kasvuun. Edellä mainitut laskutetaan pääasiassa omakustannusperiaatteella.

Toimialan menojen toteuma oli 30,6 miljoonaa euroa (95,5 %). Menot pienenevät vuoteen 2016 nähden 0,5 % (166 000 euroa). Talousarvion määrärahan reilu alittuminen sekä menojen vähentyminen edellisvuoteen nähden johtuu suurelta osin tulokertymän odotettua suuremmasta toteumasta sekä toisaalta kaikkien toimialojen suhteellisen pienestä menokehityksestä. Erityisesti vanhuspalvelujen toimintakate toteutui aiempia vuosia pienempänä. Tämä johtui pitkälti Villa Bredan rakentamisen aikaisesta toimintojen supistamisesta sekä Tammikummun sairaalan toiminnan siirtämisestä Espoon uuteen sairaalaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat usein luonteeltaan sellaisia, että menojen ennustaminen ja usein karsiminenkin on haasteellista. Näin on ennen kaikkea subjektiivisten oikeuksien osalta, joihin liittyvät palvelut tulee järjestää määrärahoista riippumatta.

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto

	TP 2016	TA 2017	Ta yht 2017	Toteuma 2017	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	88,81				
TOIMINTAKULUT	-526 556,81	-582 236,00	-582 236,00	-505 051,16	86,7
TOIMINTAKATE	-526 468,00	-582 236,00	-582 236,00	-505 051,16	86,7

Sosiaali- ja terveystoimen hallinnon toimintakate alitti määrärahan noin 77 000 eurolla toteuman ollessa 87 %. Alitus johtuu pääasiassa siitä, että sotehallintoon on budjetoitu koko toimialaa koskevia eläkemaksuja, joiden toteuma vaihtelee vuosittain jonkin verran. Vuonna 2017 nämä eläkemaksut toteutuivat budjetoitua pienempinä.

Sosiaalipalvelut

	TP 2016	TA 2017	Ta yht 2017	Toteuma 2017	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	1044216,93	1241401	1241401	1499700,59	120,8
TOIMINTAKULUT	-7 210 930,07	-7 428 259,00	-7 428 259,00	-7 315 999,57	98,5
TOIMINTAKATE	-6 166 713,14	-6 186 858,00	-6 186 858,00	-5 816 298,98	94

Sosiaalipalvelujen tulosalueen toimintakate alitti talousarvion määrärahan 6 % (370 559,02 euroa). Alitus johtuu pääosin tulojen oletettua suuremmasta toteumasta sekä menojen suhteellisen hillitystä kasvusta. Tulot ylittivät talousarvion 21 %:lla, eli noin 258 000 euroa. Kasvanut tulojen määrä johtuu pääasiassa pakolaisten vastaanottoon liittyvien valtiolta saatavien korvausten sekä toisilta kunnilta laskutettavien kotikuntakorvausten kasvusta. Sosiaalipalvelujen tulosalueen tulot ovat siis aina riippuvaisia menoista.

Tulosalueen menot alittivat talousarvion 1,5 % eli noin 112 000 euroa. Vuoteen 2015 nähden menot kasvoivat 7 %, eli noin 105 000 euroa. Sosiaalipalvelujen taloudessa tapahtui vuonna 2017 merkittävä muutos, kun perustoimeentulotuen kustannukset siirtyivät kansaneläkelaitokselle. Tämä vähensi sosiaalipalvelujen nettokustannuksia 354 000 euroa vuonna 2017. Muilta osin tulosalueen menokehitys oli maltillista. Esimerkiksi kalliit kehitysvammahuollon asumispalvelut toteutuivat budjetoitua pienempänä.

Vanhuspalvelut

	TP 2016	TA 2017	Ta yht 2017	Toteuma 2017	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	1916721,58	1858578	1858578	1928732,13	103,8
TOIMINTAKULUT	-9 173 052,23	-9 023 065,00	-8 923 065,00	-8 397 827,90	94,1
TOIMINTAKATE	-7 256 330,65	-7 164 487,00	-7 064 487,00	-6 469 095,77	91,6

Vanhuspalvelujen rakennemuutos aloitettiin Villa Bredan vanhainkodin toiminnan lopettamisella vuoden 2016 alussa. Tammikummun sairaalan toiminta taas siirrettiin Espoon sairaalaan maaliskuussa 2017. Tällä on ollut vaikutusta sekä käyttötalouden toteumaan että toisaalta toteuman ennustamiseen. Vanhuspalvelujen tulosalueen toimintakatteen toteuma oli 6,47 miljoonaa euroa, mikä alittaa talousarvion noin 595 000 eurolla. Alitus johtuu henkilöstökulujen sekä ostopalvelujen arvioitua pienemmästä toteumasta.

Vanhuspalvelujen tulojen toteuma oli 103,8 %. Tulot toteutuivat siis lähes talousarvion mukaisina. Vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden tulot nousivat noin 70 000 euroa.

Vuonna 2017 vanhuspalvelujen menot alittivat budjetin 525 000 eurolla. Vuoteen 2016 nähden menot vähenivät 775 000 eurolla. Menojen vähentymisessä eräs merkittävimmistä tekijöistä oli Tammikummun sairaalan toiminnan lakkauttaminen. Tästä koitui arviolta jopa noin 400 000 euron nettokustannussäästö vuoteen 2016 nähden. Tammikummun sairaalassa oli lyhytaikaisen terveyskeskussairaalatoiminnan lisäksi myös vanhusten pitkäaikaisen laitosasumisen paikkoja. Osa näistä paikoista on voitu jättää täyttämättä korvaavin palvelumuodoin sairaalan toiminnan lakkauttamisen myötä. Merkittävin osa säästöstä johtuu edellä mainitusta. Muiltakin osin vanhuspalvelujen tulosalueen menokehitys oli varsin maltillista. Tulosalueen menoista suurehko osa syntyy henkilöstökustannuksista, joten myös KIKY-sopimuksen vaikutuksia on nähtävissä.

Terveydenhuolto

	TP 2016	TA 2017	Ta yht 2017	Toteuma 2017	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	569715,87	481390	481390	688569,8	143
TOIMINTAKULUT	-4 258 188,71	-4 060 861,00	-4 160 861,00	-4 251 295,59	102,2
TOIMINTAKATE	-3 688 472,84	-3 579 471,00	-3 679 471,00	-3 562 725,79	96,8

Terveydenhuollon toimintakate alitti talousarvion noin 3,2 %, eli noin 117 000 euroa. Alitus johtuu pääasiassa odotettua suuremmasta tulokertymästä (143%, 688 569 euroa).

Terveydenhuollon käynneistä ulkokuntalaisilta perittävät kotikuntakorvaustuotot kasvoivat vuodesta 2016 noin 32 %. Kasvu on edelleen huomattava, kun huomioidaan että tulojen kasvu on ollut jatkuvaa vuodesta 2014 alkaen, kun terveydenhuollon vapaa liikkuvuus astui voimaan. Asiakasmaksutuotot ovat kasvaneet vuodesta 2016 noin 17 %. Kokonaisuutena terveydenhuollon toimintatuotot kasvoivat vuoteen 2016 verrattuna 12,9% eli 119 000 euroa. Tulojen kasvua selittää osaltaan se, että vuonna 2016 terveysasema toimi osan vuotta väistötiloissa, ja käyntien määrä jäi vähäiseksi. Vuonna 2017 pystyttiin toimimaan normaalilla tasolla.

Terveydenhuollon menot ylittivät talousarvion 2,2 %, eli noin 90 000 euroa. Vuoteen 2016 verrattuna menot pysyivät käytännössä samalla tasolla. Huomattavaa on kuitenkin, että vuonna 2016 terveydenhuollon taloutta ja toimintaa rasitti väistötilaratkaisu, joten näiden kustannusten poistuttua menoissa (henkilöstö- ja materiaalikulut) on ollut arviolta n. 150 000 euron todellinen kasvu vuonna 2017.

Suun terveydenhuolto

	TP 2016	TA 2017	Ta yht 2017	Toteuma 2017	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	380532,03	338020	338020	502215,78	148,6
TOIMINTAKULUT	-1 235 213,34	-1 237 473,00	-1 237 473,00	-1 270 432,69	102,7
TOIMINTAKATE	-854 681,31	-899 453,00	-899 453,00	-768 216,91	85,4

Suun terveydenhuollon toimintakatteen toteuma oli noin 85%. Tulot ylittyivät noin 164 000 euroa ja menot alittuivat noin 33 000 euroa. Tulojen ylittyminen johtuu terveydenhuollon tulosalueen tapaan kasvaneista kotikuntakorvaus- sekä asiakasmaksutuotoista. Myös suun terveydenhuollossa tulojen kasvu on ollut suhteellisen merkittävää jo usean vuoden ajan.

Tulosalueen menot kasvoivat vuoteen 2016 verrattuna 2,9% eli 35 000 euroa. Vuonna 2016 tulosalueen taloutta rasitti väistötalratkaisu, josta koitui 70 000 euron ylimääräinen kustannus, joten menojen kasvu vuonna 2017 on ollut todellisuudessa noin 100 000 euroa.

Erikoissairaanhoido

	TP 2016	TA 2017	Ta yht 2017	Toteuma 2017	Toteuma %
TOIMINTAKULUT	-8 309 269,51	-9 650 000,00	-9 650 000,00	-8 806 718,00	91,3
TOIMINTAKATE	-8 309 269,51	-9 650 000,00	-9 650 000,00	-8 806 718,00	91,3

Erikoissairaanhoidon toteuma kasvoi vuoteen 2016 verrattuna 6%, eli 497 000 euroa. Toteuman kasvussa tulee vuoden 2016 osalta huomioida kesäkuussa 2016 maksettu HUS:in vuoden 2015 ylijäämän palautus (n. 332 000 euroa). Palautus kuuluu periaatteessa vuodelle 2015, ja mikäli vuosien 2016 ja 2017 toteumaa vertaillaan korjattuna palautus huomioiden, voidaan todeta, että vuoden 2017 toteuma kasvoi noin 166 000 euroa (1,9%). HUS on vuoden 2017 aikana palauttanut kaupungille yhteensä noin 611 000 euroa ylijäämäpalautuksia.

Sosiaali- ja terveystalokunta:

Valiokunta päättää merkitä tiedoksi vuoden 2017 käyttötalouden toteuman.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Sosiaali- ja terveystalokunnan talousarvion käyttösuunnitelma 2018

77/02.02.00/2017

SOTEV 13.02.2018 § 10

Lisätiedot:

talouspäälikkö vs. Tommi Koskinen, puh. 050 383 4260
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Toimialojen on valmisteltava lautakunnan hyväksyttäväksi käyttösuunnitelma, joka sisältää tarkistetun toimintasuunnitelman ja määrärahaajan tulosalueille ja yksiköille. Käyttösuunnitelman laadinnassa tulee ottaa huomioon kaupunginvaltuuston hyväksymät toiminnalliset tavoitteet ja sitovien tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat määrärahat.

Kauniaisten kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.11.2017 vuoden 2018 talousarvion sekä taloussuunnitelman vuosille 2019-2020.

Sosiaali- ja terveystalokunnan käyttötalouden tuloarvio on 4,0 miljoonaa euroa, menoarvio 33,9 miljoonaa euroa, toimintakatteen ollessa 29,97 miljoonaa euroa. Käyttötaloussosan määrärahat ja laskennalliset tulot ovat sitovia valtuustoon nähden nettomääräisinä (toimintatuotot - toimintakulut) ja niiden toteuttamiseen myönnetty määrärahat ovat muutettavissa ainoastaan kaupunginvaltuuston päätöksellä. Määrärahaa ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa mainittuun tarkoitukseen.

Valtuuston sosiaali- ja terveystalokunnalle myöntämä määräraha on sosiaali- ja terveystalokunnan esityksen mukainen.

Liitteessä on esitetty ehdotus lautakunnan käyttösuunnitelmaksi vuodelle 2018. Käyttösuunnitelman ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan toimialalla kuukausittain ja tilanteesta raportoidaan valiokunnalle osavuositarkastusten yhteydessä.

Liite: Sosiaali- ja terveystalokunnan euromääräinen käyttösuunnitelma vuodelle 2018

Sosiaali- ja terveystalokunta:

Lautakunta päättää vahvistaa vuoden 2018 talousarvion käyttösuunnitelman tulosalueittain liitteen mukaisesti.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Osallistuminen Uudenmaan kuntien yhteiseen vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten matkojen välitystä ja liikennöinnin järjestämistä koskevaan yhteistyöhön

58/08.01.01/2018

SOTEV 13.02.2018 § 11

Lisätiedot:
talouspäällikkö vs. Tommi Koskinen, puh. 050 383 4260
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Asian tausta

Uudenmaan alueella valmistaudutaan mahdolliseen tulevaan maakuntauudistukseen. Osana valmistautumista PKS-soster (pääkaupunkiseudun kuntien sosiaali- ja terveystoimen johto) päätti 12.4.2017, että voidaan aloittaa mahdollisen yhteisen liikennöinnin hankinnan ja kuljetuspalvelujen matkapalvelutoiminnan selvittäminen ja valmistelu vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävien perusturvan asiakkaiden asiointi- ja muiden yksilön tarpeeseen perustuvien matkojen osalta. Hanke on tältä osin osa varautumista tulevaan mahdolliseen maakuntauudistukseen.

Suomen henkilöliikenteessä tapahtuu merkittäviä muutoksia 1.7.2018 pääosin voimaan tulevan liikennepalvelulain myötä. Merkittävimmät muutokset kuntien järjestämien kuljetusten kannalta ovat: määrähinnoittelun, asemapaikkasidonnaisuuden ja lupien määrä sääntelyn poisto. Käytännössä tämä tulee tarkoittamaan taksiliikenteen vapautumista kilpailulle. Liikennelupa tulee henkilöliikenteeseen edelleen hakea, mutta käytännössä se myönnetään kaikille ehdot täyttävälle hakijoille, lupa on toimijakohtainen. Koska liikennepalvelut on katsottava julkisiksi hankinnoiksi, koskee niitä hankintalain kilpailuttamisvelvoite. Muuttuva lainsäädäntö poistaa taksikeskuksia koskevan erillissääntelyn. Näihin sovelletaan jatkossa liikennepalvelulain soveltuvia säännöksiä.

Kuljetuspalvelujen prosessi

Kuljetuspalveluissa on kyse sosiaalihuollon järjestämisestä. Sosiaalihuollon toteuttaminen tapahtuu tarjoamalla asiakkaille tarpeellisia liikennepalveluja niihin liittyvine tukipalveluineen. Kuljetuspalvelujen tarkoitus on lähtökohtaisesti olla julkista liikennettä korvaavaa. Tältä osin lainsäädäntö ei siis määrittele tarjottavia kuljetuspalveluja koskevia vaatimuksia erityisen tarkasti. Käytännössä monet kunnat ovat kuitenkin toteuttaneet palvelujen järjestämisen taksikyytien avulla.

Kuljetuspalvelut voidaan hahmottaa prosessina, joka käsittää asiakaspäätösten teon, matkojen tilaamisen, niiden välittämisen, matkustamisen, laskutuksen ja asiakaspalautteen.

- Päätöksenteon vaiheessa selvitetään asiakkaan palvelutarve ja tehdään valituskelpoinen viranhaltijapäätös. Asiakkaan matkustamiseen liittyvät seikat ja erityisvaatimukset selvitetään tässä vaiheessa.

- Matkan tilaaminen tarkoittaa matkan tilauksen vastaanottamista, tässä yhteydessä tapahtuvaa asiakasneuvontaa ja matkan mahdollista yhdistämistä muihin matkoihin.
- Välittämisessä matkapyyntö välitetään ajoneuvoon kuljetuksen toteuttamista varten. Kuljettaja tekee tässä vaiheessa tilaukseen liittyvät kuittaukset ja valmistelut.
- Matkustamisen vaihe pitää sisällä kuljetuksen ja siihen liittyvän asiakaspalvelun: erityisesti apuvälineiden turvallisen kiinnittämisen ajoneuvoon ja asiakkaan avustamisen.
- Laskutusprosessissa liikennöitsijä laskuttaa tilaajaa. Tilaaja tarkastaa, hyväksyy, käsittelee ja maksaa laskun. Tässä vaiheessa prosessia voidaan joutua välillä selvittämään laskuja ja niiden perusteita.
- Palautteen kerääminen ja käsittely ovat erittäin tärkeä osa prosessia. Palautteen kautta palvelua on mahdollista kehittää ja selvittää mahdolliset epäonnistumiset ja niiden syyt.

Kuntien selvitystyö

Mahdollisen yhteisen liikennöinnin hankinnan ja matkapalvelukeskustoiminnan järjestämisen selvitykseen on osallistunut yhteistyössä n. 15 uudenmaan kuntaa (mm. Helsinki, Vantaa, Kirkkonummi, Kauniainen, Porvoo ja Kerava). Tässä vaiheessa kyse on ollut virkamiesselvityksestä.

Tarkoituksena on ollut selvittää ja valmistella liitteenä oleva esitys mahdollisesti yhteisesti järjestettävästä liikennöinnin hankinnasta ja matkapalvelukeskustoiminnasta usean kunnan kesken huomioiden mahdollisen tulevan maakunnan tarpeet. Matkapalvelukeskuksella tarkoitetaan toimintaa, jossa asiakkaiden matkoja pyritään yhdistelemään kustannusten hallitsemiseksi ja ympäristölle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Työryhmän tuottamat asiakirjat ovat liitteenä.

Mahdollinen järjestämistapa

Valmistelu on lähtenyt ajatuksesta, että Helsingin kaupunki toimisi järjestämisvastuullisena toimijana. Matkapalveluiden järjestämistapaa suunnitellaan muutettavaksi siten, että Helsinki vastaisi matkapalveluiden järjestämisestä omien palveluidensa ohella myös tietyille muille Uudenmaan alueen kunnille. Asiakasvastuu säilyisi itsenäisesti kullakin kunnalla, eli mukana olevat kunnat vastaavat itse siitä, että palvelut tuotetaan asiakkaille. Järjestämisvastuu varsinaisesta matkapalvelukokonaisuudesta siirtyisi Helsingille.

Kuntalain 8 §:n mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai

kuntayhtymälle. Nyt käsillä olevassa tilanteessa tavoitteena siis on, että Helsinki ryhtyisi hoitamaan kuljetuspalveluihin liittyviä tehtäviä tiettyjen muiden Uudenmaan alueen kuntien puolesta.

Kuntalain 49 §:ssä säädetään yhteistoiminnan eri muodoista. Lainkohdan mukaan kunnat ja kuntayhtymät voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. Kuntien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta ja kuntayhtymä.

Helsingissä on kesäkuusta 2009 toiminut Helsingin Matkapalvelu. Helsingin Matkapalvelu koostuu järjestämisvastuussa olevasta sosiaali- ja terveystoimesta, matkapalvelukeskustoimintaa sosiaali- ja terveystoimen lukuun ja laskuun järjestävästä Palvelukeskus Helsinki -liikelaistoksesta sekä yksityisistä kilpailutetuista liikenteen harjoittajista. Helsingin matkapalvelukeskus on siis kunnan omaa toimintaa eikä siihen näin ollen sovelleta hankintalain määräyksiä. Tarkoituksena on toteuttaa järjestely siten, että siihen on muiden kuntien halutessaan suhteellisen helppo liittyä.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi toimisi järjestämisvastuullisena toimijana, jolle palvelukeskus Helsinki -liikelaistoksesta tuottaa tilausten vastaanottamisen, matkojen välityksen, liikennöinnin ohjauksen ja asiakaspalautteen vastaanottamisen palvelut. Toimintaa koordinoimaan perustettaisiin Helsingin ja muiden kuntien yhteinen työryhmä. Tarkoitus on kehittää yhdessä uudenlainen tehokas ja hyvää asiakaspalvelua tuottava kuljetuspalveluiden toteuttamisen tapa.

Helsingin kaupungin viranhaltijaorganisaation kokemukset matkapalvelukeskuksesta ovat pääsääntöisesti myönteisiä. Asiakaspalautteita annetaan noin 150–200 kuukaudessa. Matkoja matkapalvelukeskuksen kautta tehtiin 2016 vuonna 533 990. Kuukausittain matkoja tehdään noin 60–65 000. Helsingissä tilausten toimitustarkkuus oli vuonna 2016 noin 93,5%. Toimitustarkkuus tarkoittaa kykyä vastata annettuun palvelulupaukseen kuljetuksen järjestymisessä.

Helsinki teki matkapalvelukeskuksen asiakkaille satunnaisotannalla toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn, jonka keskiarvo oli 4,49 (paras mahdollinen tulos 5).

Prosessi

Selvitys ja mahdollinen hankinta toteutetaan osallistuvien kuntien yhteistyönä. Mahdollisen tulevan yhteisen palvelun tarkemmat säännöt ja ohjeet (mm. asiakasohje) valmistellaan yhdessä eri kuntien kesken.

Asiakasosallisuuden toteuttamiseen on järjestetty avoimia asiakastilaisuuksia, joissa kuntalaiset voivat tutustua asiaan ja tuoda esiin näkemyksiään huomioonotettaviksi valmistelussa. Vammais- ja vanhusneuvostojen kuulemiset ja esim. yleisötilaisuuden järjestäminen ovat olleet jokaisen kunnan vastuulla. Tarkoituksena on pyrkiä

huomioimaan mahdollisimman laajasti asiakas- ja muita sidosryhmiä. Myös liikennöitsijöille on järjestetty kuulemis- ja esittelytilaisuus.

Asian käsittely Kauniaisissa

Kaupungin viranhaltijoita on osallistunut asian valmisteluun yhteisessä työryhmässä. Sosiaali- ja terveysvaliokuntaa on tiedotettu valmistelusta kokouksissa syksyllä 2017. Vammais- ja vanhusneuvostoa on tiedotettu asiasta ja ne ovat antaneet asiassa lausuntonsa. Käyttäjille järjestettiin infotilaisuus 28.11.2017. Tilaisuuteen kutsuttiin henkilökohtaisella kutsukirjeellä kaikki kuljetuspalveluasiakkaat (n. 200 kpl). Heistä tilaisuuteen osallistui arviolta noin 60-70. Tilaisuudessa Helsingin matkapalvelukeskuksen henkilökunta esitteli matkakeskuksen toimintaa sekä suunniteltua palvelumallia. Tilaisuudessa oli mahdollisuus esittää kysymyksiä. Tilaisuudessa kerättiin ”vetoomus”, jossa 24 henkilöä vastusti esitettyä matkapalvelukeskusmallia (oheismateriaalina). Asian valmistelua koskeva palaute ja esimerkiksi vammais- ja vanhusneuvoston lausunnot (liitteenä) ovat olleet pääosin kielteisiä uudistusta kohtaan.

Uudistuksen vaikutusarvio

Talous:

Kaupunki käyttää vammaispalvelulain- ja sosiaalihuoltolain mukaisiin kuljetuksiin vuositasolla noin 400 000 euroa. Vuonna 2016 matkoja tehtiin yhteensä 13 222 kappaletta. Tehtyjen laskelmien mukaan uudistuksen taloudelliset vaikutukset eivät ole erityisen merkittäviä. Helsingin kaupunki laskuttaa matkojen välityksestä koituvat tuotantokustannukset mukana olevilta kunnilta osana matkan hintaa. Arvioitu yhden matkan välityskustannus olisi 3,15 euroa. Helsingissä toteutuneen matkan keskihinta on kuitenkin ollut keskimäärin 2,80 euroa Kauniaisissa vuonna 2016 toteutunutta matkaa edullisempi.

Lakimuutoksen tuomissa uusissa kilpailuolosuhteissa valmistelussa olevan hankinnan tuomia kustannusvaikutuksia voidaan luonnollisesti vain arvioida, mutta oletettavasti matkoista perittävä hinta ei tule nousemaan nykyisestä tasosta. Ehdotettavan muutoksen taustalla eivät kuitenkaan ole kustannustekijät, vaan reagoiminen muuttuvaan lainsäädäntöön ja sen myötä mahdollisesti syntyvää epävarmuutta kestävän järjestämismallin toteuttaminen.

Asiakkaille koituvat vaikutukset:

Nykytilanteessa asiakkaat ovat tilanneet kyydit Lähitaksi Oy:n tilausnumerosta. Kyydit on maksettu kaupungin myöntämällä taksikortilla. Matkustaa on voinut lähikuntien alueella ja kaupungin maksama enimmäishinta matkalle on ollut 25 euroa. Kaupunki ei ole merkittävästi puuttunut esimerkiksi matkojen välityspalvelulle asetettuja vaatimusten toteutumiseen tai kuljetusten laatua koskeviin seikkoihin, ellei

reklamaatioita ole tullut. Viranhaltijaorganisaation näkemyksen mukaan palvelu on toiminut hyvin.

Ehdotetussa mallissa matkojen tilaamiskanavia tulee nykyistä enemmän (puhelin, sähköposti, internet, tekstiviesti ym.). Kuljetukset tulee tilata 40 minuuttia ennen toivottua lähtöaikaa. Tällöin asiakaspalvelu voi ilmoittaa lähtöajan, joka poikkeaa enintään 20 minuuttia toivotusta. Matkoja voi tilata myös etukäteen. Kyytejä voi tilata myös vaaditun saapumisajan mukaisesti (esimerkiksi lentokentälle) ja lisäksi asiakkailta on käytössään kaksi kiireellistä kyytiä kuukaudessa. Ehdotetussa mallissa asiakkaan oma aktiivisuus ja kuljetusten suunnittelu luultavasti siis korostuu jonkin verran verrattuna nykytilanteeseen.

Ehdotetun mallin mukaisesti kuljetuksia voidaan myös yhdistellä. Käytännössä samaan autoon voi siis tulla useampia kuljetettavia, jos se on kuljetuksen kannalta tarkoituksenmukaista.

Liitteenä olevan palvelukuvausluonnoksen mukaisesti asiakkaan matka-aika voi yhdistelyn seurauksena pidentyä enintään 30 minuuttia. Kyseessä on kuitenkin yläraja, eikä matkan pidentyminen esimerkiksi Kauniaisten sisällä tehtävien matkojen osalta ole välttämättä todennäköistä. Kyytejä yhdistellään mallin mukaisesti tarkoituksenmukaisuusperiaatteella, ei siis esimerkiksi reittejä keinotekoisesti muuttamalla tms. On kuitenkin selvää, että kyytien yhdistely tulisi ehdotetun mallin mukaisesti tuottamaan vähintäänkin osalle asiakkaita nykyistä negatiivisempia asiakaskokemuksia

Kalustolle ja palvelulle asetetaan palvelukuvauksessa tarkat ja tiukat rajat, joiden toteutumista seurataan ja sanktioidaan. Erityistarpeita vaativia asiakkaita tullaan kohtelemaan myös ehdotetussa mallissa tarpeiden vaatimalla tavalla. Osalle asiakkaita kuljetukset voidaan tuottaa myös erilliseen sopimukseen perustuen, jos yksilöllinen tarve tätä vaatii. Palvelukuvauksessa on linjattu myös esimerkiksi matkoilla tehtäviä pysähdyksiä ja saattajien mukaan ottamista sekä esimerkiksi apuvälineiden käyttöä. Palvelua tuotetaan myös ruotsin kielellä.

Muut toteuttamisvaihtoehdot

Maakunnallisen valmistelun lähtökohdista johtuen ehdotettavaa yhteistyömallia on viranhaltijatyönä valmisteltu ensisijaisena muihin vaihtoehtoihin nähden. Palvelu voidaan luonnollisesti tuottaa myös muilla tavoin. Kuntalain 8§:n mukaisesti kunta voi tuottaa palvelua omana toimintana, yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa tai ostopalveluna. Tässä yhteydessä kysymykseen tulisi lähtökohtaisesti malli, jossa kaupunki kilpailuttaisi yksin tai yhteistyössä jonkin toisen kunnan kanssa sekä välityspalvelun että kuljetukset. Kuljetuspalvelujen kilpailuttaminen ja erityisesti sopimusten valvonta ja muu sopimusaikainen yhteistyö vaatii kuitenkin erityisosaamista, jota kaupungin omasta organisaatiosta ei löydy.

Espoon kaupunki ei ole toistaiseksi tehnyt päätöstä siitä, miten espoolaisten asiakkaiden kuljetuspalvelut järjestetään muutoksen jälkeen.

Johtopäätökset

Liikennepalvelulain voimaantulo 1.7.2018 muuttaa vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisesti tuotettavien kuljetuspalveluiden järjestämisen perusteita siten, että nykyisellä taksihinnoitteluun perustuvalla mallilla jatkaminen ei ole mahdollista.

Kyse on julkisesta palvelusta, joten kunnan on tuotettava palvelu itse, yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai ostopalveluna. Ostopalveluna tuotettava palvelu tulee kilpailuttaa hankintalain mukaisesti. Näin ollen esimerkiksi suorahankinta nykyisiltä palveluntuottajilta ei ole mahdollinen vaihtoehto. Kaupungin vaihtoehtoina on siis liittyä valmisteltuun yhteishankintaan tai kilpailuttaa hankinta yksin tai yhteishankintana toisen kunnan kanssa. Sosiaali- ja terveystoimen viranhaltijaorganisaation näkökulmasta oman hankinnan toteuttaminen ei ole käytettävissä olevilla resursseilla mahdollinen vaihtoehto. On huomattava, että myös hankintojen onnistumiseen liittyy usein merkittäviäkin riskejä sekä hankintayksikölle että sen asiakkaille. Tiedossa ei tällä hetkellä ole, että kaupungilla olisi mahdollisuus ryhtyä yhteishankintaan toisen kunnan kanssa.

Ehdotettavasta yhteishankintamallista aiheutuu asiakkaille jonkin verran muutoksia vuosien mittaan vakiintuneeseen palveluun ja kokemukseen palvelun laadusta. Toisaalta ehdotetussa mallissa kaupungilla ja asiakkailla on käytössään entistä enemmän keinoja ja asiantuntemusta palvelun kehittämiseen. Lisäksi voidaan todeta, että ehdotettu yhteishankintamalli on sekä käyttäjille että kaupungille muuttuvassa tilanteessa todennäköisesti turvallisin ratkaisu palvelutuotannon ja sen laadun takaamiseksi.

Liite 1: Liikennöinnin palvelukuvaus

Liite 2: Matkojen välityksen palvelukuvaus (Ei julkinen)

Liite 3: Yhteistyösopimus (Ei julkinen)

Liite 4: Vammaisneuvoston lausunto

Liite 5: Vanhusneuvoston lausunto

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta merkitsee tiedoksi asian valmistelun tilanteen.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Granin Lähiapu Ry:n lisäävustushakemus

21/02.05.01/2017

SOTEV 13.02.2018 § 12

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Granin Lähiapu Ry: on lähestynyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaa liitteenä olevalla hakemuskirjeellä. Sosiaali- ja terveyslautakunta on vuonna 2017 myöntänyt Granin Lähiavulle 53 200 euron toiminta-avustuksen. Granin lähiapu hakee nyt 14 000 euron lisäävustusta vuoden 2017 rahoitukseensa.

Hakemuksessa avustuksen tarvetta perustellaan sillä, että yhdistyksen tuottamien palvelujen tarve ja volyymi on kasvanut, eikä kaupungin myöntämä avustus kata toimistotyöntekijöiden kustannuksia.

Liite: Avustushakemus

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta myöntää Granin lähiavulle hakemuksen mukaisesti 14 000 euron lisäävustuksen. Avustus maksetaan valiokunnan vuoden 2018 talousarviosta.

Esittelijä muutti asian käsittelyn aikana päätösehdotuksen kuulumaan seuraavasti: Valiokunta myöntää Granin Lähiavulle hakemuksen mukaisesti 14 000 euron avustuksen. Avustus maksetaan ennakkona vuoden 2018 toiminta-avustukselle.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Yvonne Lassenius poistui esteellisenä kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi. Varajäsen Marina Almark oli läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan.

Vastaus maksuttomien liukuesteiden hankkimista koskevaan valtuustoaloitteeseen

90/06.07.00/2017, 67/00.02.00/2017

SOTEV 13.02.2018 § 13

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuutettu Miettinen on jättänyt 13.3.2017 valtuustolle aloitteen maksuttomien jalkineisiin kiinnitettävien liukuesteiden hankkimisesta yli 65-vuotiaille kauniaislaisille. Hän perustelee aloitetta mm. sillä, että liukuesteiden avulla estetään murtumia aiheuttavien kaatumisten seurannaisvaikutuksia ja niistä syntyviä kustannuksia.

Kaatumistapaturmien aiheuttamat haitat ja kustannukset ovat merkittäviä, joten huomion kiinnittäminen ikäihmisten kaatumisriskiin on tärkeää. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ilmoittamien tietojen mukaan ikäihmisten liukastumistapaturmista yli 75-vuotiaasta jopa 70 % tarvitsee hoitoa liukastuessaan ulkona. Suurin osa yli 70-vuotiaiden murtumista tapahtuu kuitenkin kotona. Kaatumisten seurauksena tulevat haitat ovat yleensä vähäisiä, mutta pahimmillaan kaatuminen voi johtaa lonkkamurtumaan, josta voi aiheutua jopa 20 000 euron kustannukset. Liukuesteiden merkityksestä kaatumisen ehkäisyssä on olemassa vasta vähän tutkimuksia, eikä liukuesteillä ei ole osoitettu olevan juurikaan vaikutusta lonkkamurtumien ehkäisyyn.

On huomattava, että kaatumiseen vaikuttavat monet ikäihmisiin ja heidän toimintaympäristöönsä liittyvät tekijät. Kaatumisriskin vähentämiseksi on tärkeä tunnistaa kaatumiselle altistavat tekijät ja pyrkiä niiden poistamiseen. Ikääntyvien kaatumisen ehkäisyoppaan (THL 2012, 121) mukaan tehokas menetelmä kotona asuvien iäkkäiden kaatumisen ehkäisemiseksi on tavoitteellinen ja monipuolisesti fyysisen kunnon eri osa-alueita parantava ja ylläpitävä liikuntaharjoittelu. Muita tärkeitä käytäntöjä ovat lääkityksen puolivuositainen tarkistus ja erityisesti kaatumisvaaraa lisäävien lääkkeiden vähentäminen, D-vitamiinilisän käyttö talvella sekä kodin ja ympäristön parantaminen (mm. valaistus ja esteettömyys). Oleellista on myös, että piha- ja katualueet pidetään hyvin aurattuina ja hiekoitettuina.

Merkittävää on siis riskiryhmien tunnistaminen ja interventioiden kohdentaminen niille, jotka hyötyvät niistä eniten. Kaatumisriskin arviointia ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä voidaan Kauniaisissa toteuttaa mm. seniorineuvolakäyntien (70 -vuotiaat) ja terveyttä edistävien kotikäyntien yhteydessä (80-vuotiaat).

Useissa kunnissa liukuesteitä jaetaan tai niiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin osallistutaan. Ikärajana on kunnissa ollut 65-, 70- tai 75-vuotta. Esim. Raisiossa yli 65-vuotiaat saavat kenkiin nastat, Nurmijärvellä

65 vuotta täyttäneille kuntalaisille on annettu 10 euron korvaus heidän itse hankkimistaan liukuesteistä, Lohjalla annetaan 15 euron osto-osoitus 70 vuotta täyttäneille tarveharkinnan perusteella.

Kauniaisissa on yli 65-vuotiaita yhteensä 2100, heistä noin 1100 on 65-74-vuotiaita. Yli 70-vuotiaita kuntalaisia on n. 1500. Jos vuoden aikana heistä n. 10–30 % hakisi korvausta, olisi kustannus n. 1500–5000 euroa.

Liukuesteiden hankkiminen ja korvauksen maksaminen tulee toteuttaa mahdollisimman joustavasti. Tällainen on menettely, jossa itse hankituista kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä voisi hakea 10 euron korvauksen kerran vuodessa kuittia vastaan.

Liite: Valtuustoaloite

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta päättää, että yli 70-vuotiaille kuntalaisille korvataan kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä 10 e/ henkilö/ vuosi. Lisäksi kaatumistapaturmien ehkäisyyn ja riskiryhmien tunnistamiseen liittyvät käytännöt uudistetaan vuoden 2018 aikana.

Esittelijä muutti asian käsittelyn aikana päätösehdotuksen kuulumaan seuraavasti:

Valiokunta:

- päättää, että yli 70-vuotiaille kuntalaisille korvataan kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä 10 e/ henkilö/ vuosi. Lisäksi kaatumistapaturmien ehkäisyyn ja riskiryhmien tunnistamiseen liittyvät käytännöt uudistetaan vuoden 2018 aikana. Kokeilun jatko arvioidaan vuoden kuluttua.

- lähettää asian edelleen KH:lle ja KV:lle tiedoksi vastauksena tehtyyn valtuustoaloitteeseen ehdottaen samalla, että aloite julistetaan loppuunkäsitellyksi.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Kauniaisten kaupungin kirjaamosta (katso yhteystiedot oikaisuvaatimusohjeen alla).

Muutoksenhakukiellot ja kieltojen perusteet

Kuntalain 136 §:n (410/2015) mukaan seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 7, 8, 9, 10, 11

Muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja lakiviittaukset:

Oikaisuvaatimusohje

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi kuntalain 134 §:n 1 mom. (410/2015) mukaan tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Pykälät: 12, 13

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Työsopimussuhteeseen ottamisesta tai päättämisestä voidaan kuitenkin tehdä oikaisuvaatimus vain jos perusteina ovat, että 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai 3) päätös on muuten lainvastainen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja yhteystiedot:

Sosiaali- ja terveysvaliokunta	Sähköposti:	kirjaamo@kauniainen.fi
Kauniaisten kaupunki	Puh.	09 50561
Kirjaamo	Faksi:	09 5056 535
Kauniaistentie 10	Kirjaamon aukioloaika:	klo 8.00–15.45
PL 52, 02701 KAUNIAINEN		

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja se on toimitettava kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana. Asian katsotaan kuitenkin tulleen viranomaisen tietoon kirjeen saapumispäivänä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja muoto

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava 1) päätös, johon haetaan oikaisua, 2) se, millaista oikaisua vaaditaan ja 3) millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava oikaisuvaatimuksen tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös saadaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimus. Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.